WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 23, 1957 No. 162. VOL. LXIV.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР „РОЗЧАРОВАНИЙ" ПРАЦЕЮ КОНҐРЕСУ

Президент розчарований рішеннями Конґресу

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції минулої середи, 21-го серпня, що він „сильно розчарований" перебігом теперішньої сесії Конґресу тому, що Конґрес відкинув або зіґнорував цілий ряд урядових законопроєктів. Причину такого результату теперішньої сесії Конґресу добачає Президент у двоподілі уряду, себто в тому, що екзекутивна влада є в руках республіканців, а законодатні палати опановані демократами. При цьому вину за недомагання приписує Президент однаково, як демократичним, так і тим республіканським законодавцям, які голосували проти урядових пропозицій. Президент відмовився засуджувати Конґрес в такий спосіб, як це робив свого часу його попередник президент Труман, висловлюючи тільки жаль, що Конґрес своєю неактивністю і своїми застереженнями відносно урядових законопроєктів знівечив або відклав цілий ряд плянів уряду, які — твердив Айзенгавер — були подиктовані виключно найкращими інтересами нації, а не партії. В пресових коментарях відносно розчарування Президента працею Конґресу пригадується ті його законопроєкти, які Конґрес змінив або зіґнорував, в цьому: Палата Репрезентантів „вбила" законопроєкт у справі розбудови шкільництва; досі ще йде суперечка між обидвома палатами в справі законопроєкту про громадянські права; Палата репрезентантів зменшила видатки на закордонну допомогу; змінено законопроєкт у справі лібералізації іміґраційного закону; Палата схвалила законопроєкт в справі підвишки поштових оплат, але Сенат ще не заняв становища; зіґноровано законопроєкт про надання прав стейтів Алясці і Гаваям; відкладено до наступного року законопроєкт про деяку федеральну контролю джерел природнього газу; не переведено відповідної акції в справі законопроєкту про забезпечення здоров'я, як і в справі ряду інших законопроєктів, що їх передав уряд Конґресові на цій сесії. У відповідь на заяву Президента про його розчарування працею Конґресу, спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн опісля заявив, що він також розчарований поведінкою Президента, кажучи, що маючи до діла з людиною, він завжди волів би знати „де вона стоїть сьогодні і де стоятиме завтра".

Новий іміґраційний закон прийнятий Сенатом 65 проти 4

Вашингтон. — На своєму пленумі Сенат в суботу, 21 серпня прийняв 65 голосами проти 4 новий проєкт іміґраційного закону, який касує низку іміґраційних обмежень, що існували в дотеперішньому законі. Приймаючи нові доповнення і зміни, Сенат залишив в основному обов'язуючими постанови закону МекКаррана-Волтера 1952 року і не перевів у ньому тих реформ, що їх домагався през. Айзенгавер. Після прийняття Сенатом іміґраційний законопроєкт переходить під розгляд Палати Репрезентантів, яка мала б прийняти його ще перед закінченням теперішньої сесії Конґресу. Палата матиме для розгляду і прийняття два проєкти закону — один сенатський і другий з дещо зміненому вигляді, запропонований пенсилвенійським демократом Френсисом Е. Волтером, співавтором Іміґраційного і Націоанальностевого Акту, атакованого дуже гостро американськими ліберальними колами. Деякі, запропоновані у проєкті Волтера поправки і доповнення, були вже прийняті Сенатом в його редакції іміґраційного законопроєкту. У своєму законопроєкті Сенат взяв до уваги тільки деякі із пропонованих Президентом змін, слушні з гуманітарного погляду, як, наприклад, допущення до ЗДА сиріт, об'єднання розділених родин, допущення незаконних дітей тощо. Цілком не взяв Сенат до уваги в новому законопроєкті пропозиції Президента надати право постійного перебування у ЗДА 25,000 мадярських втікачів, що прибули до ЗДА після мадярської революції і не змінив теж встановленої ще в законі з 1920 року іміґраційної квоти у висоті 154,657 осіб.

Кеннеді за допомогою ЗДА для Польщі й інших сателітних країн

Вашинґтон. — У своїй промові приготованій до виголошення в Сенаті демократичний сенатор Джан Кеннеді запропонував скасувати обмеження щодо уділювання американської допомоги для Польщі й інших країн Східньої Европи, заявляючи, що посилення допомоги для цих країн буде корисним для американських інтересів. Кеннеді, який є членом сенатської комісії для закорд. справ заявив у зв'язку із своєю пропозицією, що уділена Америкою в червні ц. р. допомога для Польщі у висоті 95 мільйонів долярів була замалою і надто спізненою. Ця допомога не виконала свого завдання, бо була уділена після довгих місяців торгів і нерішучости і водночас із цим зредукована до мінімум не причинилася нічим до піддтримання польських змагань до незалежности і до збільшення американського престижу в Польщі та в інших країнах під совєтською окупацією. Польська економічна господарська комісія перебувала у ЗДА на протязі п'ять місяців від лютого до червня ц. р., переговорюючи в справі 200 мільй. допомоги для Польщі і добившись тільки 95 мільйонів. Відмовлення Польщі допомоги з огляду на те, що вона не мала можливости визволитися цілковито з-під комуністичного ярма є — на думку Кеннеді — політикою брутальною і загрозливою для інтересів ЗДА. онниxідувїяпл

Вестимуть слідство у справі американців, заанґажованих у шпиґунську роботу для Москви

Вашинґтон. — Френсиз Е. Волтер, голова конґресової комісії для розсліду антиамериканських дій, заявив, що комісія зібрала чимало матеріялу про співучасть багатьох американців у шпиґунській роботі для Москви. Комісія буде вести широке слідство, щоб встановити засяг діяльности і зв'язки цих американських громадян на совєтській службі. У своїй заяві, переданій з цього приводу представникам преси, Волтер торкнувся шпиґунської діяльности Марти Додд Стерн і її чоловіка Алфреда Стерна, що втекли до Праги і звідтам виїхали вже „в невідомому напрямку". Крім того Волтер виявив, що обвинувачена у шпиґунстві дружина американського офіцера Златовського Джейн Фостер Златовська, працюючи в Бюрі Стратеґічної Служби (воєнної розвідки) у Вашинґтоні під час другої світової війни постачала секретні інформації, головним чином про південно-східню Азію, Дмитрові Мануїльському, тодішньому голові совєтської делеґації до ОН. Златовська — згідно із заявою Волтера — мала теж збирати компромітуючі матеріяли проти різних співробітників Бюра Стратеґічної Служби, щоб примусити їх цим до співпраці із совєтським шпиґунським апаратом. Багато даних про шпиґунські зв'язки американських громадян виявив Борис Мороз, що його публічне переслухання визначене на четвер минулого тижня відкладено на вимогу департаменту справедливости і Федерального Бюра Інвестиґацій.

СОВЄТИ ПРОЯВЛЯЮТЬ В СИРІЇ СВОЮ ДАВНЮ ТАКТИКУ — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — У Сирії виявилась знову стара тактика Совєтів: спершу пропонувати економічну і технічну допомогу, а потім, наситивши дану країну своїми аґентами і перевівши підготовчу підривно-організаційну роботу, цілком заволодіти країною. Однак чи це вже сталося в Сирії — трудно покищо судити на основі дотеперішніх неповних інформацій. В усякому разі — покищо нема підстав, щоб можна було розглядати ситуацію в Сирії з погляду нової американської середньосхідньої політики (доктрина Айзенгавера), тим паче, що взагалі існують дуже строгі кордони для поведінки в справах, які стосуються внутрішніх відносин в будь-якій країні. Проте однаково Америка, як весь вільний світ дуже пильно стежать за дальшим розвитком подій в Сирії і дбають, щоб не опинитися в ситуації, яка була б для вільного світу несприйнятливою.

Такий короткий головний зміст відповіді Президента на запити щодо становища ЗДА до останніх подій в Сирії, поставлені през. Айзенгаверові журналістами на останній пресовій конференції в минулу середу 21 серпня ц. р. Президент зазначив, що взагалі обвинувачення збоку Сирії „в різних справах" (Президент мав тут на увазі закид, наче б члени американської амбасади в Дамаску затіювали „змову" проти теперішнього сирійського режиму) — це була „димова заслона", поза якою ліві намагалися захопити повну владу. Президент звернув увагу, що в Сирії існує строга цензура і тому трудно дістати повні і всебічні інформації. Він поділив теж комуністичні країни на такі, які опановані „міжнароднім комунізмом", що є тотожній з підпорядкуванням даної країни Совєтам та які проявляють „незалежний комунізм", як напр. Тіто.

З інших закордонно-політичних справ, що були заторкнені на останній конференції, Президент відповів на запит щодо причин і наслідків відмови ЗДА причинитись до збудування Асванської греблі в Єгипті. Президент одобрив тодішнє рішення Америки, пригадавши, що Єгипет заанґажувався — всупереч попереднім розмовам з Світовим Банком і з Америкою та Англією — в таку розбудову своєї армії, яка вимагала величезних коштів, потрібних для Асванської греблі. Крім цього, сам Конґрес був також проти анґажування ЗДА в першій стадії будови Асванської греблі, яку мав започаткувати сам Єгипет.

Комуно-мадярський режим „замало жорстокий"

Будапешт. — Комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар, який повів режим терору і з помсти за минулорічне повстання заповнив в'язниці в'язнями ,а кількість борців, погиблих на шибеницях щораз більшає, виголосив у минулий вівторок 20 серпня ц.р. велику промову на масовому зібранні в Кішуйсаляш, серед мадярської пушти, за 95 миль від Будапешту. Формальною причиною для цієї маніфестації, на яку примусово приводили людей з різних кінців країни, були ніби 9-ті роковини проголошення комуно-мадярської конституції. Для маси мадярів це було свято св. Степана, патрона Мадярщини, який прилучив її до сім'ї народів християнської віри і західньої культури. Отож, Янош Кадар перед масою, яку комуністичні часописи обраховували на 100.000 осіб, а західні кореспонденти означили, як 25.000 осіб, боронився проти закиду, наче б його режим був жорстокий. Коли він їхав з Будапешту до того міста, то — мовляв — по дорозі розмовляв із мадярськими селянами і робітниками і ті „запевнили його, що теперішній уряд є ще „замало жорстокий у відношенні до контрреволюціонерів". Янош Кадар ремствував на „махінації американських імперіялістів", які відновили справу Мадярщини на цьогорічній надзвичайній сесії Об'єднаних Націй.

Слаба Японія стане причиною війни

Токіо. — Сильна Японія потрібна в інтересі збереження світового миру, а — навпаки — слаба Японія стане причиною нової світової війни — твердить кол. японський капітан Атсуші Ой у впливовому і поширеному японському журналі. Він арґументує так, що слаба Японія стане ласим предметом швидкої аґресії збоку Совєтів, що викликало б негайну реакцію З'єдинених Держав, з уваги на географічне і стратегічне положення Японії. Тому тільки сильна Японія може відстрашити Москву від нової експансії. Цей капітан докоряє своїм землякам, які пропаґують „невтралізм", що вони мимохіть грають у совєтську дудку, бо цього саме й бажає собі Москва. Тому проблема японської оборони і здвигнення нової японської збройної сили є нероздільна від проблеми японської закордонної політики і всієї міжнародної ситуації. Він поручає приспішити процес озброєння Японії у тісному союзі з ЗДА.

ЗАХІД ПОГОДЖУЄТЬСЯ ПРИПИНИТИ НА 2 РОКИ АТОМОВІ ДОСВІДИ

УЗАЛЕЖНЮЄ ПРИПИНЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ВИБУХІВ ВІД ПРИПИНЕННЯ ПРОДУКЦІЇ АТОМОВОГО МАТЕРІЯЛУ І ВСТАНОВЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Лондон. — Три західні великодержави і Канада, заступлені на Лондонській конференції роззброєння, у порозумінні з усіми іншими членами НАТО зробили нову поступку большевикам у переговорах про міжнародне роззброєння. Большевики домагалися, щоб експериментальні вибухи атомової і водневої зброї припинити на два-три роки, а західні держави погоджувалися зробити це, але на термін не довший десятьох місяців. Тепер вони погодились на час двох років. Зробив це президент Айзенгавер окремою заявою з середи 21 серпня 1957 року. У цій заяві кажеться, що він уповноважив державного секретаря Доллеса на зроблення відповідої зміни в дотеперішньому становищі америкаської делеґації в Лондоні і що державний секретар Доллес дав уже відповідне доручення голові американської делеґації, Гералдові Стассенові. Припинення експериментальних вибухів атомової зброї на час двох років Президент узалежнив від двох передумов: одночасного припинення продукції нового ядрового матеріялу та встановлення такої контрольної системи, яка ґарантувала б льояльне виконання цих постанов всіми, що до цього зобов'яжуться. Сам през. Айзенгавер назвав це нове становище ЗДА і їх союзників „замітною зміною" та висловив переконання, що СССР прийме тепер західній проєкт щодо договору про „першо-ступневе роззброєння". Це нове становище Заходу з'ясовано вже того самого дня, в середу 21 серпня ц. р. на засіданні конференції роззброєння в Лондоні. Валеріян Зорін, головний совєтський делеґат, заявив, що совєтський уряд „дбайливо розгляне" західню пропозицію. Однак водночас Зорін поспішився додати, що все ще існують „поважні розбіжності" між становищами Заходу і Сходу. За коментарями західньої преси, існує мало даних, щоб Совєти погодились на останню західню пропозицію, бо вони настоюють на припинення ядрових експериментів без ніяких передумов, отже без в'язання цієї справи з припиненням продукції ядрового матеріялу та — що найважливіше — без говорення про контролю чи вони, Совєти, виконають льояльно прийняте зобов'язання. Становище Заходу таке, що справа атомових експериментів — це тільки одна частина загального пляну роззброєння і що годі ці різні частини одного пляну одну від одної відділювати. Наступне засідання конференції роззброєння призначено на п'ятницю 23 серпня.

СССР будує свою морську базу над Адріятиком

Лондон. — Англійські військові кола звернули увагу, що совєтський кружляк „Міхаїл Кутузов" поплив у товаристві нищильника „Безукорізнєнний" на Середземне море. Ця вістка була потверджена офіційним комунікатом з Москви, що названі воєнні кораблі поплили з „куртуазійними відвідинами" до Альбанії. „Кутузов" брав участь у маневрах совєтської фльоти на Балтику, але ще раніше кружляв по Середземному морі якраз під час морських маневрів держав НАТО. Командант Шостої американської фльоти на Середземному морі саме недавно перестеріг перед збільшеною діяльністю совєтської морської фльоти на Середземному морі. Поминаючи підводні човни й інші кораблі, що плили до Єгипту, через Дарданельські протоки перепливли два рухомі совєтські доки. Їхньою ціллю став альбанський острів Сасено. Цей острівець був використовуваний німцями за останньої війни, як їхня морська база. Портові влаштування були понищені й альбанці не вміли ними покористуватись, але в останньому часі буцімто відбудовано і поліпшено тамошні споруди. Альбанія — це вірний совєтський сателіт і — за твердженням англо-американських фахівців — Совєти перетворюють тепер альбанський острівець Сасено на свою воєнно-морську базу під самим боком Італії і під самим боком Шостої американської фльоти. Покищо не стверджено, чи це база також для совєтських підводних човнів, але це теж не виключене.

Президент погоджується на компроміс в громадянських правах, але відкидає його відносно фондів на допомогу

Вашингтон. — Республіканська група в Палаті Репрезентантів запропонувала демократам компроміс у справі законопроєкту про громадянські права і президент Айзенгавер мав на такий компроміс погодитись. Законопроєкт, як відомо, був схвалений Палатою у запропонованій урядом формі, але опісля Сенат поробив у цьому законопроєкті деякі зміни, зокрема в тому напрямку, щоб тільки „цивільних" порушників закону судили федеральні судді, а „кримінальні" порушення щоб підлягали компетенції судів присяглих. Законопроєкт знову повернено до Палати Репрезентантів і він „застряг" в її процедуральній комісії. Тим часом деякі республіканці обстоюють урядовий законопроєкт, або жаден, як і деякі демократи, зокрема південні, також воліли б, щоб не було жадного закону. Президент Айзенгавер не погоджується з тими скрайностями і натискає, щоб Конґрес таки схвалив законопроєкт бодай у компромісовій формі. Із дотеперішніх заяв у цій справі виходило б, що компроміс мав би полягати в тому, щоби сенатську поправку відносно компетенцій судів присяглих обмежити тільки до кримінальних порушень закону відносно голосування, а не до всіх громадянських прав.

Погоджуючись на компроміс в занконопроєкті про громадянські права, Президент рішучо відкидає такий компроміс в справі фондів на закордонну допомогу, що їх Палата зменшила на понад 800 мільйонів долярів. Справа законопроєкту про ці фонди є тепер в Сенаті, бюджетова комісія якого продовжує в цій справі переслухання. Президент на пресовій конференції знову апелював до сенаторів, щоб вони не йшли на жадні компроміси в цій справі та привернули „кожний цент", на який зменшила фонди Палата.

ПОХОРОНЕНО бл. п. ЄВГЕНА ШУГАНА І ОРЕСТА ПТАСЮКА — ТРАГІЧНІ ЖЕРТВИ ВИПАДКУ В ЕЛЛЕНВІЛ

Ню Йорк. — В середу, 21 серпня ц. р. відбулися тут похорони двох українських юнаків ,бл. п. Євгена Шугана і Ореста Птасюка, які згинули на шляху біля Елленвіл, Н. Й., в суботу, 17-го серпня вночі. Ледве 16-річний Євген Шуган та 19-річний Орест Птасюк згинули внаслідок удару авта, яким їхав 46-літній мешканець Елленвіл, Честер Енніс, та в крові якого поліція стверди ла 45% алькоголю. Обидва хлопці саме приїхали були з Ню Йорку автобусом і пішком прямували до літньої оселі СУМА в Елленвіл, як о год. 10.45 ввеч. наїхало на них авто Енніса. Місце, де трапилося це нещастя, було освітлене двола сусідніми лямпами, а зудар наступив на самому краю шляху, на піску, оподалік від асфальту автостради. Удар був ззаду. Бл. п. Орест Птасюк згинув на місці внаслідок зломаного хребта, шиї і ніг, а бл. п. Євген Шуган дізнав важких внутрішніх пошкоджень, получених з внутрішнім виливом крови, сціп якої імовірно дістався до його серця і був остаточною причиною смерти, яка наступила майже 12 годин після катастрофи, о год. 10 рано, в неділю 18 ц. м. в шпиталі в Елленвіл. Католицький священик перебував з постійно непритомним Євгеном всю ніч і ранок аж до його смерти. Стейтова поліція веде енерґійне слідство в цій справі, і в найближчу суботу має відбутися в Елленвіл переслухання Енніса і свідків, а 29 ц. м. має відбутися перша розправа.

Похорони обох надійних, так трагічно й передчасно згинувших юнаків відбулися серед прегарної погоди і при участи великої кількости молоді і старших. Самі похорони попередили панахиди, відправлені в приміщенні похоронного заведення П. Яреми. В понеділок панахиду відправив катехит обох юнаків о. Пащак, а у вівторок парох церкви св. Юра о. Лотоцький, в приявності дуже великого числа громадян і зокрема молоді. Співав хор „Думка", до якого належав (‚Молода Думка') покійний Євген Шуган. Ранком в середу відправлено парастас після чого друзі Покійних винесли домовину на плечах до авт, а теж до церкви св. Юра при 7 вулиці. Пластуни держали почесну стійку в часі всіх похоронних відправ. Покійний Євген Шуган залишив поміж ними багато своїх добрих друзів. Покійного Ореста Птасюка, як члена МУН, відпроваджало в останню дорогу багато його друзів з тієї організації. Більше ніж 20 вінків зложено на домовині кожного юнака, в тім були вінки від Пласту, МУН, два від 194 Відділу УНС, до якого належав покійний Євген Шуган, і від ін. Більш ніж 50 поминальних Богослужб замовили члени родин і приятелі обох покійних. Парастас і Службу Божу в церкві відправив сам протоігумен ЧСВВ о. Микола Когут, який виголосив зворушливу проповідь в церкві і попращав родину і всіх учасників похоронів від покійних, як в церкві і на цвинтарі. Панахиди і похоронні обряди пройшли в глибоко зворушливім настрою. Не тільки ближча і дальша родина, але й зовсім чужі люди не могли здержати сліз та скрити глибокого жалю за тими двома трагічними жертвами припадку, які на самій весні свого надійного життя нагло відійшли у другий світ, не мавши наго ди виконати своїх юнацьких плянів та здійснити надій, що на них покладали їхні батьки та їхня спільнота.

В АМЕРИЦІ

● **Філіп Такер**, 30-річний, так званий, незалежний, себто не зв'язаний із жадною з великих компаній, фільмовий продуцент, не змігши продати за задовільну ціну останнього випродукованого ним фільму, провів ґумову кишку з вивідної рури в середину авта і замкнувся в ньому, чекаючи смерти від ґазу. Врятували його в останній хвилині. В часописах появилась світлина, як непритомний Такер сидить в авті, міцно пригорнувши до себе скриньку з нещасним фільмом.

● **Сенат** призначив мільйон долярів на закуп меблів до нового будинку для бюр Сенату. Сенатор Пол Даґлес з Іллиной звернув увагу, що сенатори, призначаючи мільйонову суму на нові меблі, хоч старі ще зовсім добрі, викликують цією постановою критику в громадянстві. Його колеґи відповіли йому, що в новому будинку буде 315 кімнат, які все одно треба заповнити обладнанням, почавши від віконних завіс і кінчаючи попільницями, а в старому будинку меблі треба залишити.

● **Генерал Армії Даґлас МекАртур** висловився дуже критично про розтратність, що її нібито проявляє у своїй законодатній праці Сенат. Подратований цими заввагами сенатор Ричард Л. Нойберґер вирахував, що ген. МекАртур дістає 15,543 долярів законної річної платні плюс вільний від податку „додаток" 5,000 долярів, має оплачуване державне бюро і двох військовиків, як персональних асистентів, з яких один дістає річно 6,297 долярів і другий 5,220 дол. „Ніяких коментарів до цього не додаю", заявив той сенатор.

● **Фільмова зірка Морін О'Гера** заскаржила на мільйон долярів за знеславлення ілюстровані журнали „Канфіденшел" і „Віспер, які систематично займаються описуванням скандальних історій з життя фільмових артистів і артисток. Три тижні триває у Лос Анджелесі сенсаційний судовий процес проти цих часописів з оскарження стейтової прокуратури — за „змову в цілі здобування інформацій, що протизаконно очорнюють громадян".

У СВІТІ

● **Зятя Винстона Черчилла**, 39-річного фотоґрафа Антоні Бочемпа, знайшли минулої неділі мертвим у його лондонському помешканні. Лікар ствердив, що смерть сталася внаслідок заживття надмірної кількости насонних таблеток. Невідомо, чи це було самогубство, чи нещасливий випадок. Бочемп був одружений з молодшою донькою кол. англійського прем'єра Сарою, акторкою. Однак, вона живе здебільша в Америці, яку дуже любить, а він не хотів залишати Лондону. Обоє недавно відмовились висловитись щодо пліток про їх здогадний розвід.

● **„Колективні диктатори"** роз'їхались з Кремлю на літні відпустки. Зокрема, Хрущов поїхав, як щороку, до Криму, недалеко Ялти, а Булґанін — до Сочі на Кавказі. Тому гадають, що в найближчому місяці в Совєтах „нічого не станеться".

● **У Каннах**, в південній Франції поважно захворіла пані Беґум, 50-річна вдова недавно померлого 79-річного Аґа Хана III, лідера ізмаїльських мусулман, наступником якого став його 19-річний внук. Причиною недуги Беґум, родом француженки, було нервове напруження у зв'язку з смертю чоловіка та пізнішими похоронними церемоніями в Єгипті.

● **В Альпах** нова серія трагічних випадків: під лявіною згинув голова польського клюбу альпіністів, проф. Жулавський, учасник ратункової експедиції, що розшукувала двох юґославських альпіністів, які зникли в горах 11 днів тому. Інший член експедиції, теж поляк, Станіслав Бєль, ранений. 24-річна француженка Монік Неель впала у провалля глибиною 450 стіп біля гірського ланцюга Вануаз і згинула. Італійські альпіністи мусили припинити розшуки двох німецьких альпіністів на узбіччях гори Мармеляди (10,860 стіп) — внаслідок снігові.

● **Англійська княжна** Марґарита відкриє 22 квітня 1958 року, як репрезентантка своєї сестри королеви Єлисавети II, — перший західньо-індійський парлямент у Трінідаді.

● **Комуно-чеські** літаки примусили приземлитись біля Братислави голляндський пасажирський літак, який внаслідок поганої погоди збився з свого шляху, летівши з Каїро до Амстердаму. Після 45-хвилинного допиту чеські комуністи дозволили залозі літака продовжувати подорож.

● **У Південній Кореї** святкували в четвер минулого тижня потрійні роковини: 12-ті роковини визволення від японської окупації, 10-ті роковини президентури Синґмана Рі і 9-ті роковини формального проголошення Республіки. Синґман Рі заявив, що серед населення Південної Кореї ніколи ще не було такого, як тепер глибокого переконання, що комуністичний режим у Північній Кореї провалиться і прийде об'єднання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОЄННІ ПРИМАРИ

Могло б здаватись, що сьогодні немає жадних реальних причин на те, щоб говорити про безпосередню загрозу війни, хоч кожний здає собі з того справу, що причини і можливості воєнного конфлікту існують в тих глибоких суперечностях, які поділили світ на дві частини: вільний демократичний і рабовласницький комуністичний. Отже, загроза війни існує, але ніхто не думає, що війна може початися завтра чи навіть за рік. У цьому відношенні заспокійливий вплив має не тільки та загальна „співіснувальна" атмосфера, яку намагається створювати і вдержувати з усяких тактичних мотивів у першу чергу совєтська пропаганда, але й деякі факти та досвід з минулого. Бо коли, остаточно, не викликав війни конфлікт за Берлін, коли війну в Кореї та Індо-Китаї припинено великими поступками Заходу, коли Захід, правда, плакав і трохи кричав, але пальцем не кивнув, як большевицькі танки розчавлювали мадярську молодь на вулицях Будапешту, коли війну в Єгипті визнано помилкою і коли західній світ взагалі виявив і доказав, що він хоче миру майже за всяку ціну, то пересічний обиватель має повне право і причину займатися своїми справами і не турбуватись принагідними пересторогами, що завтра може бути війна. Тому й нова політична криза на Середньому Сході, яка виникла у зв'язку з подіями в Сирії, сьогодні мало кого хвилює.

Тим часом ситуація далеко грізніша, ніж це могло б на перший погляд здаватись, або як це можна було б, на підставі досвіду, припускати. Звертає на це увагу в дуже вимовний і переконливий спосіб відомий співробітник „Ню Йорк Таймсу" і один з кращих знавців міжнародної ситуації, С. І. Солцберґер, у своїй кореспонденції з Парижу, надрукованій у виданні цього щоденника з 21-го серпня.

Солцберґер у першу чергу стверджує відому аксіому: Москва може миритись, співіснувати, говорити про роззброєння і про мир, але все це завжди — тільки тактика і підступ, бо вона ніколи не змінить свого аґресивного характеру і не зрезиґнує з своїх імперіялістичних цілей. Правда, не тільки публічна опінія, але й деякі політики та стратеги можуть базувати свої надії на перспективи миру бодай на деякий час в тому переконанні, що Москва ще до війни не готова і що вона з різних внутрішніх та зовнішніх причин ще її не розпалить. Це може бути правда, але при цьому не можна забувати, що в такій ситуації війна може легко „сама" розпалитись, що натягнена до екстреми струна міжнародних відносин може легко урватись, і тоді політичний розвиток вихопиться з-під контролі й перетвориться у стихію, якої ніщо не зупинить.

Саме на такі примари звертає увагу Солцберґер у згаданій кореспонденції. Він стверджує, що совєтська інфільтрація та совєтські інтриґи у світі взагалі, а на Середньому Сході зокрема, не можуть продовжуватись у безконечність. На тому обширі Москва направду грає з вогнем. Вона вживає всіх заходів, щоб бодай в одному місці стати там твердо ногою, при чому, з розрахунками на каламутну воду, в якій можна б ловити „імперіялістичну рибу", вона всіляко, леґально і контрабандою, засипає арабські народи дешевою зброєю, здаючи собі справу з того, що арабська кров не менше гаряча, як арабське підсоння, і що там дуже легко може впасти той рішальний перший стріл, від якого може загорітися весь світ.

З уваги на ці примари, Солцберґер розглядає ряд відповідних заходів, що їх повинен поробити вільний світ, щоб бодай зменшити ту загрозу, яку навряд чи хто міг би цілком відвернути. Між цими заходами він називає і рішучішу боротьбу проти совєтської інфільтрації, і активнішу акцію проти совєтської пропаґанди і, головно, зменшення можливостей контрабанди совєтської зброї, включно з перевіркою совєтських кораблів, які заїжджають до арабських портів. Це з черги може викликати конфлікт, як уже не раз то в історії бувало, проте, без риску не можна ані поборoти, ані перемогти жадної загрози.

Є багато даних на те, що уряди вільних країн, зокрема ЗДА, здають собі справу з тих примар. Одним з доказів на це може послужити й завзяття, з яким президент Айзенгавер та його уряд намагаються дістати від Конґресу повну суму грошей, яку вони запропонували на закордонну допомогу в рямках програми взаємної безпеки і яку стараються зменшити законодавці. Все ж таки свідомости самого уряду в демократичній системі ще не вистачає, бо грозу воєнних примар можна зменшити тільки тоді, коли з неї здаватиме собі справу і весь народ.

ЛЮТЕРАНИ І КАТОЛИЦИЗМ

Конференція Лютеранської Світової Федерації, що відбувається в Міннеаполісі, Мінн., одну із своїх пленарних сесій присвятили справі зближення і співпраці з Католицькою Церквою. Заяви, складені керівниками окремих Лютеранських Церков і провідними діячами згаданої Федерації, дуже сенсаційні і доказують, що справа співпраці поміж обидвома Цекрвами починає переходити потрохи на конкретний ґрунт. Екзекутивний секретар Лютеранської Світової Федерації, скандинавець д-р Карль Е. Люнд-Квіст, повідомляючи делеґатів 32 Лютеранських Церков про плян заснування окремого інституту для студій над католицькою теологією, підкреслив, без будь-якого спротиву збоку учасників конференції, конечність „повного теологічного контакту з Римо-Католицькою Церквою", як теж конечність якнайкращого вивчення католицької теології.

В тому самому напрямку говорили й інші провідники та діячі Лютеранських Церков. Дотеперішній президент Федерації, єпископ Ганноверу (Німеччина) Ганс Лільє, заявив з приводу плянів заснувати окремий інститут для вивчення католицької богословії, що „кожна ґенерація протестантів зобов'язана передумати й перевірити децизію основоположників лютеранізму з 16 століття, щоб могти з'ясувати сьогодні, чому вони не є католиками". „Протестанти шукали й шукають правди, — заявив він, — не зважаючи на те, чи ця правда є приємною і сприйнятною". Водночас із цим єпископ Лільє висловив переконання, що заснування згаданого вище інституту дасть можливість і нагоду для вільної й щирої виміни думок між представниками Католицької Церкви і керівниками Лютеранських Церков.

Лютеранська Світова Федерація — одне з найчисленніших і наймогутніших об'єднань визнавців лютеранського віровизнання. Об'єднує вона понад 50 мільйонів людей у 32 країнах світу, передусім у Німеччині і в скандинавських країнах. Тому заява президента цієї федерації, як гарячого прихильника т. зв Екуменічного руху, себто братерства Християнських Церков, не тільки важлива але й сенсаційна.

„Римська Католицька Церква, — ствердив у дальших своїх міркуваннях єпископ Лільє, — так само, як і Протестантська, іде з духом часу і змінюється. Вона не є сьогодні тією самою, якою була за Лютера".

Згідно з його словами, серед протестантів поглиблюється тенденція встановлення і вдержування ідеологічних взаємин з Католицькою Церквою і свобідних дискусій з визнавцями католицизму не тільки щодо різниць, які ділять обидві Церкви, але й щодо основ їхньої віри. Протестанти сподіваються, що до започаткованого Екуменічного руху і до співпраці у плянованому інституті приєднаються також інші протестантські Церкви й об'єднання, особливо такі, як Світова Рада Церков. У спільних зустрічах повинні брати участь і представники Католицької Церкви, які — як ствердив єпископ Лільє, — вирішили покищо не брати участи в Екуменічному русі.

Конечність контактів і дискусій з Католицькою Церквою, з'ясовував також екзекутивний секретар Лютеранської Світової Федерації д-р Люнд-Квіст. „Екуменічні завдання Лютеранської Церкви, — заявив він, — як однієї із загальних Церков, лежать передусім у дискусії з Римо-Католицькою Церквою на тему історичного й ідеологічного розвитку, що поставив Лютеранську Церкву в опозицію до католицизму. Це тим більш актуальне, що багато католицьких теологів добачають у Лютеранській Церкві головного партнера для дискусії і для насвітлення своєї теології на базі порівняння з лютеранізмом".

Стільки провідники Лютеранської Світової Федерації про можливості екуменічної співпраці між Католицькою і Лютеранською Церквами. Як поставиться до цієї справи Католицька Церква — покищо невідомо. Її становище щодо можливости встановлення контактів і ведення дискусії з іншими Церквами покищо вичікуюче. Невідомо також, як поставляться католицькі кола до запропонованої їм співпраці у проєктованому лютеранському інституті для вивчення католицької теології.

НОВИЙ КОТЕЛ — СИРІЯ

У затяжному змаганні за впливи в Сирії остання „рунда" скінчилась совєтською перемогою. Декретами, що носили підпис президента тієї республіки, Шукрі аль Куватлі, або його прем'єра Сабрі ель-Ассалі чи міністра оборони генерала Хадеда ель-Азма, переведено генеральну чистку командного складу в сирійській армії, обсадивши всі ключові позиції, почавши від шефа штабу і його заступника, найбільш відомими совєтофілами чи просто комуністами. Що ці зміни були заздалегідь заплановані, як частина суто політичного перевороту, вказує одночасна антиамериканська кампанія, поведена не тільки сирійською пресою та поліцією, але й міністерством закордонних справ. На кордоні Сирії затримано минулого тижня американського дипломатичного кур'єра, і тільки після кількох годин повернено йому його речі та дозволено продовжувати подорож. Сконструйовано фантастичну історію про змову Америки проти існуючого в Сирії режиму, і на цій підставі видалено з Сирії трьох членів американської амбасади. Ціль була та, щоб без уваги на риск американських відплатних заходів чи навіть зірвання дипломатичних взаємин із Америкою — спаралізувати в Сирії всякі прозахідні симпатії і психологічно уможливити переведення згаданих вище змін по виразно просовєтській лінії.

Цей, так би мовити, тихий (покищо!) переворот у Сирії має дуже цікаві й різнородні аспекти. Передусім — це дійсна перша держава на Середньому Сході, де контроля над армією і — за всіми познаками — над діяльністю уряду перейшла до рук совєтського амбасадора Сергія Нємчіка. Західна преса звернула увагу на таку знаменну подробицю, як довга нарада сирійського міністра закордонних справ із совєтським амбасадором безпосередньо після повідомлення американського шарже д'аффер про видалення трьох американських дипломатів. Так само без заперечення збоку сирійських джерел всю західню пресу оббігла вістка, що зміни в сирійській армії переведено під виразним диктатом, переданим сирійському міністров оборони в Москві, де він вів переговори про фінансово-технічну совєтську допомогу. Там йому ніби обіцяли не тільки дальшу зброю, побудову якихсь нових фабрик та довготермінові кредити, але і військову поміч в разі нападу на Сирію її противників. А противників у неї чимало. І цими противниками є не західні великодержави, але її безпосередні сусіди: Туреччина на півночі, Ірак на Сході Йорданія та Ізраїль на півдні і Ливан на заході.

У цьому саме й полягає парадоксальність ситуації, що перший серед арабських країн, так би мовити, совєтський сателіт — не має спільних із Совєтським Союзом кордонів, не має й сильної власної комуністичної партії. Саме у цьому і вбачають перемогу совєтської дипломатії, що вона зуміла вманеврувати націоналістичні старшинські й політичні кола сирійських арабів у річище совєтської політики, всупереч проповідуваних ще вчора ними гасел — націоналізму і „невтралізму" єгипетського зразка. У зв'язку з цими виринає питання не тільки про дальшу поставу західніх великодержав до нового просовєтського режиму в Сирії, і не тільки про поставу згаданих прозахідніх арабських держав чи Ізраїлю, але про поставу самого Єгипту. Ще недавно найвидатніші державні діячі Сирії голосно говорили про необхідність якнайшвидшої федерації Сирії і Єгипту, при чому ці федераційні мрії сирійців охоплювали також і Йорданію, яка, зрештою, проти них рішуче застереглась. Західні кореспонденти в Каїро висловлюють поважні сумніви, чи останні зміни в Сирії прийшлися по нутру єгипетському президентові Ґамаль Абдель Нассерові. Мовляв, у своїй політиці він змагав таки до здержання сякої-такої рівноваги в лявіруванні між Сходом і Заходом. Нассер не дозволив у Єгипті вільної й публічної діяльности комуністичної партії. Після збройної війни з Англією і Францією, він заходжується тепер відновлювати з ними дипломатичні й торговельні взаємини. І він, при всій своїй антиамериканській демагогії, ніколи не доводив її до того ступня, щоб виставляти на небезпеку само існування дипломатичних взаємин із ЗДА. Чи вигідно буде Нассерові мати за свого найближчого і тепер насправді єдиною в арабському світі союзника — державу, армія якої стоїть під командуванням просовєтських старшин?! Чи ці зміни — це скріплення Єгипту, чи його ще більша ізоляція?!

Це — типовий випадок, як небезпечно жонглювати „невтралізмом", приймати совєтську зброю й „техніків" і водночас вірити, що можна буде зберегти свободу власних політичних рішень. На прикладі Сирії виявилось тепер яскраво, що СССР завжди веде власну гру, в якій не рахується з інтересами держав, що хочуть совєтської „безінтересовної" допомоги зброєю, грішми чи матеріялами. Москві ніколи не залежало й не залежить на половинних впливах. Вона не визнає іншого впливу, як тільки власний диктат. Постачання зброї за формально „торговельною умовою" (взаміну за бавовну!), вишкільні старшини, техніки, „дорадники" і т. д. — це тільки засіб для осягнення таких „впливів", які будуть рівнозначні з диктатом.

Очевидно, що це далеко ще не остання „рунда" в грі, яка ведеться на Середньому Сході. Вже в найближчій будуччині виявляться наступні фази цієї боротьби. ЗДА не можуть встрявати в цю історію у Сирії безпосередньо за так званою доктриною Айзенгавера, бо вона забороняє встрявання у „внутрішні справи", якщо того не зажадають самі державні чинники даної держави. Але трудно повірити, щоб Америка, Англія і Франція байдуже і терпеливо приглядались цій історії. І трудно також повірити, щоб вони були цілком безсильні і не мали можливостей для власної політичної контрофензиви. Бо Сирія все ж таки — це країна величиною середнього американського стейту й з 4-ма мільйонами населення. Вона може накоїти великого лиха, як уже накоїла, коли зірвала була нафтопроводи, що ведуть через її територію з Іраку до Середземного моря. Але вона, при всіх своїх суверенних аспіраціях може бути тільки казаном, в якому тиск пари контролюється іншими державами.

ТУРБОТИ КАНАДІЙСЬКИХ ЛІБЕРАЛІВ

(К.С.). — Крайова ліберальна партія Канади, дещо розстроєна прикрим вислідом виборів 10 червня, призадумується над справою свого керівництва і перегруповання своїх сил з уваги на наступні загальнокрайові вибори, що їх передбачають на червень 1958 року. У зв'язку з тим, що Сен Лоран вернувся до Оттави з Квебеку, де він перебував на літньому відпочинку, багато людей цікавиться питанням, чи він рішиться далі залишатися керівником партії, або чи лібералі бажатимуть собі і далі його керівництва.

Л. Сен Лоран вже по сімдесятці і, не зважаючи на його бадьорий вигляд і добре здоров'я, вже чотири роки тому були голоси, що він „поведе партію до ще одної перемоги і після цього перейде у відставку". Сьогодні виникає питання, чи лібералі бажають собі тепер молодшої людини на посту керівника партії, усвідомлюючи собі факт, що канадійські виборці вже не такі то дуже очаровані „батьком Луї", як це здавалось перед червнем?

Джордж Бейн у своїй кореспонденції з Оттави, поміщеній у щоденнику „Глоб енд Мейл", коментує цю проблему так:

„Політика це не сантиментальна справа і серед передових лібералів є й такі, що без уваги на великий респект для п. Л. Сен Лорана, вважають, що він повинен податися у відставку в якнайближчому часі. Стверджуючи, що він провадив свою партію знаменито на протязі дев'яти років свого керівництва, вони вважають, що новий початок слід зробити з новою людиною на пості лідера.

Речники того погляду переконані, що він може — або повинен — залишитися лідером партії на час сесії парляменту, яка мабуть буде короткотривала, а опісля подати до відома своє бажання залишити політичну арену. В той спосіб він приготовив би шлях до крайової конвенції ліберальної партії зараз на початку нового року.

Тоді — ще заки консервативи розписали б нові вибори — обрано б нового лідера і розпочато б підготову до нової кампанії. На цю пору найбільш правдоподібним наслідником Сен Лорана є кол. міністер закордонних справ, Лестер Б. Пірсон. Він порівнюючи недавно, бо тільки кілька років тому, включився в політику (заки його запрошено до участи в кабінеті Сен Лорана, він був державним працівником) і не має однодушної підтримки серед професіоналів-політиків своєї партії. Крім того йому недостає більшого досвіду в складній внутрішній політиці. Але він є популярною особою, може здобути багато голосів, а крім того — треба ствердити, що покищо він є одиноким кандидатом. Волтер Геріс, попередній міністер фінансів, був найправдоподібнішим претендентом до керівництва ліберальною партією, але він втратив свій мандат у виборах 10 червня; переможений посол звичайно має дуже великі трудноші в досягненні керівного посту у партії".

Іншим можливим кандидатом на лідера ліберальної партії є Пол Мартен, довголітній міністер і посол з Віндзору, Онтеріо. З уваги на свою довголітню працю і льояльність Пол Мартен заслуговує на велику увагу партії в теперішніх міркуваннях. Однак Пол Мартен має проти себе деякі труднощі: одна з них це те, що він канадієць французького походження (він говорить досконало обидвома мовами); яких десять літ тому ця обставина виходила б на його користь, але сьогодні, коли сили лібералів обмежуються фактично до французькомовної провінції Квебеку, їм потрібний кандидат англо-саксонського походження, щоб притягнути решту провінції під прапори ліберальної партії.

Чи є ще які інші кандидати? Може п. Пікерсгіл, кол. міністер громадянства та іміґрації? Це досить неправдоподібне, бо він був одним з внутрішніх плановиків стратегії і ця стратегія виявилася помилковою. Так отже залишається Л. Пірсон як перший кандидат, хібащо хтось з-поміж провінційних ліберальних політиків висунеться на чоло. Якщо такий кандидат навіть десь є, то покищо його ще не виявлено.

ПОЛЬСЬКІ КОНТРАСТИ

Буенос-айреська „Ля Пренса" в числі з 12 серпня видрукувала допис з Варшави п. Ресселя Джонса, — допис настільки цікавий, що варто познайомити з його змістом і українського читача.

Польща, — пише Джонс, — це країна контрастів, де безбожницький комунізм „співіснує" з палким католицизмом у середовищі церков, повних вірних, і горілки, якою запиваються тисячі інших. Кардинал Вишинський, католицький примат Польщі, ніби діє так само вільно і користується такими самими впливами, як і до війни, і навіть міг зробити подорож до Ватикану, щоб відбути наради з папою Пієм XII, запеклим ворогом Маркса, Енгельса і всіх наслідувачів цих апостолів комунізму.

Польща, — пише далі Джонс, — країна крайньої мізерії і найхитріших політиків, які тільки є по обидві сторони залізної заслони: тут над комуністичною партією стоїть уряд, що його очолює людина, яка пізнала розкоші комуністичної в'язниці; тут уряд не дозволяє передвиборчої опозиції, але парадоксально підтримує свободу слова; тут будь-який депутат нараз встає в парляменті і вільно висловлює свою думку, опозиційну урядові; тут більшість селян — чоловіки, жінки, діти — ходять влітї босі. Це — нація, в якій більша частина 28-мільйонового населення смажить свої страви на маслі, але за п'ять років праці не може купити собі одягу...

Поляки вміють бути відвертими і не приховують своєї нехоті до східніх совєтських сусідів; але волі ють їх, ніж західних німецьких сусідів, супроти яких це почуття нехоті зростає до безмірности.

Так, так, Польща — це все це, і ще щось більше: країна з майже цілковито соціялізованим господарством, в якій люди щодня мусять щось украсти, бо інакше не можна вижити.

Людина на вулиці відкрито про все це говорить. Вона каже, що шеф комуністичної партії, Владислав Гомулка, може й добрий комуніст, але він — „ще кращий поляк", і що Польща зможе затримати собі свободу, яку вона здобула минулого року в повстаннях, якщо Америка їй „швидко допоможе".

Поляки кажуть, що москалі побудували для Польщі у Варшаві палац на 32 поверхи, — так званий „Палац Культури і Науки", але цей палац — „чисте ошуканство, і, крім того, він жахливий на вигляд". Вони кажуть, що в усій країні не залишилося ані однієї статуї Сталіна і ні одного пам'ятника з червоною зіркою. Обабіч шляхів бачиш костели та каплиці, в яких бідні люди моляться при світлі свічок. Але поляки кажуть: „Польща знайшла найкращу формулу, яка тільки була можлива, і тому Захід не повинен її критикувати, а тим більше не повинен з нею зле поводитися".

Їздити жахливими польськими шляхами небезпечно. Друга небезпека — незчисленні п'яниці. Власті кажуть, що таке пиятство почалося під час німецької окупації — „щоб забутися".

Існує величезна потреба на помешкання, особливо в Варшаві, дармащо уряд гарячково працює над її розбудовою.

Наслідки бунту минулого року відчуваються в усіх суспільних прошарках, і найбільш разючі — це свобода слова, релігії і культури, як серед населення, так і серед мистців, письменників і журналістів. Зміни в політичній ситуації і всі заходи уряду, які б вони не були таємні, швидко робляться відомі і викликають жвавий обмін думок. Всі форми західнього мистецтва вже сюди дісталися або дістаються, і уряд сприяє ще більшим зв'язкам із Заходом. І хоча режим підтримує своїх „священиків миру", яких відкидає католицька Церква, Польща має тепер свободу культів. Церкви повні народу. Майже всі сільські оселі мають свою каплицю, пильно втримувану.

Тим часом паризький польський журнал „Культура" (ч. 7-8) надрукував статтю Мєрошевського, в якій той пише: „Зоологічна ненависть до Росії така ж принизлива, як і антисемітизм. А з полі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЛАСТІВКА...

Ластівка, пташка весняна,
Ранком, в далекую путь
Бистро на крильцях летіла
В вирій, до сонця спішила,
Там, де жасміни цвітуть...

Довго я зором проводив
Лет бистрокрилий її...
Мріями серце займалось,
В тузі за пташкою рвалось
В вишні, казкові краї...

Ластівко, пташко кохана,
Чом в мене крилець нема?
Чом в сновидіннях лиш лину
В сонця чарівну країну
Там, де жасмін і весна?...

О, бистролетная пташко,
Мент хоч один підожди
Й серце моє одиноке
В небо блакитне, широке
Ти із собою візьми!

Може в дорозі у вирій,
Як перелетиш моря,
Стрінеш вдову у кайданах,
З серцем зробитим, у ранах,
Знай, що це Мати моя!

Там, на одну хоч хвилину,
Лет бистрокрилий знизи
І до святих її, правих
Стіп материнських, кривавих
Серце моє положи...

З сірих чужин, невтишиму
Тугу до неї я шлю.
Тож привітай там, пташино,
Матір мою, Україну,
Мрію мою золоту!

Бистро лети ж, моя пташко!
Бистро лети, в добрий час,
Буду тебе виглядати,
Вістки від тебе чекати,
Поки вогонь мій не згас...

Ню Йорк 1957.

РОМАН СТЕПАНЯК

Дмитро Галичин

ДВА РОКИ ПРАЦІ УККА

ЗВІТ НА РІЧНИХ ЗБОРАХ КРАЙОВОЇ РАДИ УККА 1-2 ЧЕРВНЯ 1957 р.

(9)

Про засідання Екзекутиви, наради Ради Директорів і справи, що їх обговорювано — були інформації в наших обіжних листах та пресових інформаціях і комунікатах.

Контрольна Комісія (7 членів) і Апеляційна Рада (9 членів).

Всі вони з членами Ширшої Ради творять Крайову Раду Українського Конґресового Комітету Америки — „Малий Конґрес" Американських Українців.

Окремі Комісії: Статутова, Для Справ Організаційних і Членських, Публікацій і Інформацій, Фінансова і Для Справ Бюджету, Для Справ Молоді, Для Зв'язків з Американськими Установами, Для Справ Господарських і Торговельних, Для Робітничих Справ і Зв'язку з Юніями, Для Культурно-Освітніх Справ.

Вони відбували засідання й займалися справами, що їм приділені.

Поодинокі керівні органи відбували свої засідання й наради в наступному порядку:

1. **Рада Директорів** мала 6 зборів: 16 липня 1955, 19 листопада 1955, 10 березня 1956, 29 серпня 1956, 8 грудня 1956, 13 квітня 1957.

2. **Екзекутива** відбула 24 засідання: в 1955 році 9 червня 17 червня, 8 і 15 липня,, 25 серпня, 20 вересня, 14 жовтня, 18 листопада і 16 грудня, разом 9 засідань; в 1956 р. 11 січня 9 березня, 6 квітня, 12 травня, 14 червня (про опінію членів Екзекутиви в наглій справі), 13 липня, 13 вересня, 28 вересня, 3 листопада, 27 листопада, 28 грудня, разом 11 засідань; в 1957 році 8 лютого, 1 березня, 12 травня і 17 травня, разом 4 засідання.

3. **Політична Рада** відбула засідання 19 листопада 1955 року, коли її оформлено, і 10 березня 1956 року.

4. **Контрольна Комісія:** І. Іванчук, голова, І. Винник, секретар; члени: В. Довгань, М. Дуткевич, Д. Кульчицький, Є. Новицький, Стефанія Пушкар. Відбули контролю 26 травня 1956 і 25 травня 1957.

5. **Апеляційна Рада:** скликані на 30 листопада 1956 наради не відбулися тому, що не було більшости; з уваги на те оформлення переведено кореспонденційним шляхом з наступним вислідом: голова — д-р С. Ріпецький, заступник голови — П. Григорович, секретар — Р. Олесницький; дальші члени: В. Богачевський, д-р Д. Квітковський, О. Е. Малицький, д-р П. Мірчук, д-р Р. Осінчук, М. Ваґнер (зрезиґнував).

6. **Статутова Комісія** відбула три засідання: 21 жовтня 1955, 8 лютого і 1 березня 1957. Голова — С. Ярема, заступник — д-р М. Стахів; члени — О. Лоґуш, Олена Лотоцька, В. Мудрий, М. Пізнак, Ю. Ревай, І. Вовчук.

Діяльність Комісій покликаних Радою Директорів:

1. **Комісія для справ фінансових і бюджету** в складі: А. Батюк, д-р В. Галан, І. Дужанський, А. Гординський, М. Комічак, О. Лисогір, і М. Пізнак — мала наради 18 серпня 1955. Її функцію перебрала Екзекутива.

2. **Комісія Публікацій та Інформацій** в складі: голова — д-р М. Стахів, заступник — І. Вовчук і секретар — д-р Б. Комаринський, члени: І. Білинський, А. Драґан, В. Харамбура, І. Паливода, д-р Е. Стахів, В. Новицький, Р. Смаль-Стоцький, Є. Зиблікевич; редактори: д-р М. Чубатий („Український Квартальник") і В. Душник („Український Бюлетень"). Комісія відбула наради: 30 вересня, 21 жовтня, 26 листопада, 17 грудня і 30 грудня 1955. В 1956 році: 27 січня, 18 лютого, 7 квітня, 11 травня, 19 травня, 8 червня, 5 жовтня, 3 листопада і 21 грудня. В 1957 році: 9 лютого. Підкомісія для перевірки матеріялів у справах дискримінації мала останні наради 4 травня 1957. (Члени цієї підкомісії: д-р М. Стахів, проф. І. Вовчук, д-р В. Комаринський і д-р В. Шандор).

3. **Комісія для справ організаційних і членських** в складі В. Мудрий, голова, О. Лоґуш, секретар, а члени: А. Галелюк, О. Лотоцька, Т. Миник, В. Омельченко, С. Спринський, П. Тибор, Т. Бак-Бойчук відбула наради: 9 вересня, 14 жовтня 1955 р. В 1956 році: 9 березня, 28 червня, 28 вересня, 30 листопада і 7 грудня. В 1957 році: 8 лютого, 1 березня. Разом 10 нарад.

4. **Комісія для зв'язку з американськими установами** в складі полк. І. Рибак, голова, і І. Фліс, С. Ярема, В. Стек, Ю. Волинець, В. Полевчак, О. Лисогір та Р. Олесницький — члени. Наради відбулися: 28 жовтня 1955, 3 березня, 30 березня, 13 квітня, 11 травня, 15 червня 1956.

5. **Комісія для справ господарських і соціяльних** в складі Т. Бак-Бойчук, М. Леськів, Катерина Пелешок, Т. Сендзік, Ол. Соколишин, В. Богачевський, І. Базарко, О. Лисогір, під головуванням Ст. Спринського, відбула наради: 28 жовтня 1955, 10 березня і 1 грудня 1956.

6. **Комісія для справ культурно-освітніх** в складі д-р В. Калина, д-р К. Кисілевський, д-р В. Лещік, І. Паливода, Б. Романенчук оформлена під головуванням проф. А. Штефана.

БОРОТЬБА ЗА ВІДШКОДУВАННЯ

ДЛЯ КОЛ. УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ НІМЕЦЬКИХ ТЮРЕМ І КОНЦТАБОРІВ

(3)

І справді: перші місяці після видання перших законів про відшкодування та виконних розпорядків до них підтверджували реальність сподівань. Беручи до уваги, що реєстрація зголошень та збирання доказових матеріялів про в'язнення кожного в'язня мусить зайняти якийсь час, а в'язні потребують помочі негайно, уряди для відшкодувань почали виплачувати на рахунок майбутнього відшкодування та рент зачети у випадках, коли опінія верифікаційних комісій давала підстави приймати, що даний петент має слушні вимоги на відшкодування. В ході тієї тимчасової акції виплачування „на рахунок", в зачет, одержали українські політв'язні в рр. 1950-51 кругло по 200,00 зм на рахунок відшкодувань за ув'язнення і менш-більш стільки ж на рахунок рент. В одному випадку, з огляду на виїзд українського політв'язня до Австралії, його справа була повністю розглянена поза чергою і йому було призначено й виплачено повне відшкодування.

Та вже по кількох місяцях прийшло основне погіршення. Тодішній представник баварського міністерства фінансів д-р Блєссін (походженням із Східньої Прусії) винайшов враз термін „національно переслідувані" і з титулу свого становища спротивився виплачуванню ненімецьким політв'язням, бо, мовляв, закон про відшкодування признає право на відшкодування тим, хто „був переслідуваний з причини своїх політичних переконань", а всі ненімці були переслідувані тому, що вони з національних мотивів боролися проти німецької окупаційної влади, отже були переслідувані не з політичних, але з „національних" мотивів, а для таких відшкодування в законі не передбачається. Цей трюк з інтерпретацією поняття „політично" і „національно" переслідуваних прийнявся швидко теж в усіх інших західньонімецьких країнах і виплачування „на рахунок" утруднено, а врешті, під кінець 1951 року зовсім припинено.

З метою зірвання справи відшкодувань німецькі уряди поквапно використали теж голосну аферу баварського комісара для справ відшкодувань д-ра Ауербаха. (Ауербах, німецький жид, використав своє становище Державного Комісара для справ відшкодувань на те, щоб підфальшувати документи кількасот неіснуючих жидівських жертв нацизму і признані тим фіктивним особам відшкодування згорнути у власну кишеню. Засуджений на кілька літ в'язниці Ауербах в тюрмі отруївся, чи, може, як твердять жиди, його отруєно тому, що в справу зловживань були замішані німці на високих становищах). Атмосферу афери широких зловживань в уряді відшкодувань німецькі уряди використали для здержання реалізації відшкодувань так далеко, що перервано з метою повної відмови виплачування відшкодування навіть жидівським жертвам націоналсоціялізму, хоч у випадку „расово переслідуваних" постанови закону були надто ясні і ніякого правничого викруту тут не можна було знайти. Але у випадку расово переслідуваних прийшла негайна рішуча інтервенція жидівських кіл, які мають дуже поважний вплив на фінансову й загальну політику ЗДА, і під тиском тієї інтервенції німецькі уряди прийшли до переконання, що в інтересі сьогоднішньої Німеччини є задовільне полагодження справи відшкодувань для расово переслідуваних. Якщо іде про політично переслідуваних „ДП", німецькі уряди залишилися на своїх неґативних позиціях.

Німецькі суди впроваджують термін „національно переслідувані"

Закон про відшкодування передбачував відклик від рішення урядів для відшкодування до першої судової інстанції званої „Ентшедіґунґскаммер", а від рішення „Ентшедіґунґскаммер" до другої судової інстанції, званої „Ентшедіґунґссенат". Тож після відкинення претенсій не-німецьких політв'язнів урядами для відшкодувань, справи пішли на розгляд і вирішення обидвох згаданих інстанцій.

Але німецькі суди стали на тому самому становищі в інтерпретуванні закону, що й уряди для відшкодувань: чужинці боролися не проти націоналсоціялістичного режиму, але проти німецької окупаційної влади взагалі і не з політичних, але з національних мотивів, а тому вони є не „політично переслідувані", але „національно переслідувані", про яких не згадується в законі про відшкодування як про управнених, а, значить, їм відшкодування не належиться.

Для ілюстрації становища німецьких урядів наведу дослівний текст рішень у кількох польських справах:

В справі А. Капусти: „Я звертаю всі прилоги, бо зачет не може бути виплачений. Чи претенсії будуть визнані, треба сумніватися, бо внескодавець є „авслєндер". — Підписав: д-р Блєссін, Мюнхен, 28 грудня 1950.

(Далі буде)

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПОВІДОМЛЕННЯ

про постанови в справі збіркової акції на Український Народний Фонд у 1957-му діловому році

I

На Річних Зборах Крайової Ради Українського Конґресового Комітету Америки 1 і 2 червня 1957 року в Ню Йорку повновласні Представники Союзів, Організацій, Товариств, Установ та Відділів обмірковували всі справи, що зв'язані з обов'язками української національної спільноти в З'єдинених Державах Америки перед нашою країною й обов'язками перед Рідним Народом і — у висліді цього — з завданнями й працею Українського Конґресового Комітету Америки, як репрезентанта українців Америки.

В нарадах і дискусії в Комісіях й на Пленумі всі делеґати від усіх Організацій: і від УНС та від УРС, і від „Провидіння" та від УНПомочі, і від ОДВУ та від ООЧСУ, і від гетьманського руху та від демократичного бльоку — всі однозгідно й рішуче підкреслювали та ствердили, що єдиною та найважливішою передумовою сповнення нашого спільнотного обов'язку та виконання завдань і праці Українського Конґресового Комітету Америки та підставою для цього є Український Народний Фонд.

Ствердивши це — повновласні Представники українського організованого життя в стейтах Іллинойс, Коннектикет, Массачюзетс, Мериленд, Мишиґен, Ню Джерзі, Ню Йорк, Огайо, Пенсилвенія, Північна Дакота й др., спираючись на великому досвіді своєї праці в терені, враховуючи незвичайно поважну й важливу для української справи теперішню ситуацію та керуючись єдиним бажанням, щоб всі ми, як національна спільнота тут, сповнили наші відповідальні обов'язки перед справою визволення нашого Рідного Народу — подали низку плянів, проєктів, побажань, пропозицій і рекомендацій щодо всіх ділянок праці Українського Конґресового Комітету Америки, зокрема й передусім щодо Українського Народного Фонду, та в схвалених ними резолюціях доручили Екзекутиві зреалізувати їх.

Ствердивши, що плачення Національного Датку до Українського Народного Фонду на працю Українського Конґресового Комітету Америки для української спільноти тут та для його політичних акцій у допомогу справі визволення Рідного Народу є громадською повинністю нашої спільноти в З'єдинених Державах Америки — доручили керівним органам Українського Конґресового Комітету Америки підготовити для наступного Конґресу Американських українців проєкт деяких змін у статуті УККА, а змінивши відповідно ще в цій каденції правильник для Відділів УККА, поширити й закріпити права платників Національного Датку й на цій уже базі провести вибір делеґатів від місцевостей на наступний Конґрес, а зокрема: віддати весь потрібний час і всі потрібні сили для належного зорганізування й проведення збірки Національного Датку на місцях у цьому, 1957, діловому році Українського Народного Фонду, створити для цього окремі Референтури й Комісії Збірки Національного Датку при Відділах з участю представників місцевих організацій та, для відповідного наладнання діяльности на місцях, покликати до праці трьох спеціяльних організаторів централі, а окремим членам керівних і дорадчих органів УККА приділити райони, яким вони мають допомагати й радити в праці.

II

Виконуючи ці постанови — резолюції Крайової Ради, схвалені представниками нашої спільноти, як виразниками її волі й її бажань — Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки, на своєму засіданні 28 червня 1927 року, обміркувавши предложену програму збіркової акції на Український Народний Фонд у 1957 діловому році — постановила:

1. З уваги на те, що праця Українського Конґресового Комітету Америки служить беззастережно підставовим інтересам визволення українського народу, звернутися окремими листами до українських Ієрархів з проханням, щоб своєму Всч. Духовенству поручали співпрацю з Відділами Українського Конґресового Комітету Америки на місцях та піддержували морально й матеріяльно Український Народний Фонд.

2. Проголосити в українській пресі Америки звернення до українців Америки та закликати до складання Національного Датку за бужучий 1957 діловий рік, згл. започаткування збіркової акції на Український Народний Фонд. При цьому знову закликати українських громадян, що перестали вплачувати Національний Даток, або залягають кількома вплатами, щоб відновили свої вплати, згл. вирівняли свої залеглості.

3. Доручити Відділам УККА, або просити місцеві українські організації там, де не діють Відділи, щоб уплянували та провели збіркову акцію на місцях, в разі потреби і при допомозі Централі, щоб збірка Національного Датку і пожертв на Український Народний Фонд була закінчена до кінця місяця грудня ц. р., але не пізніше, як у місяці січні 1958.

4. Припинити в цьому році розсилання листів Українського Народного Фонду, які перед тим були розсилані українським громадянам на адреси отримуваних ними пресових українських органів, а письмовий безпосередній зв'язок утримувати тільки з тими громадянами, що є платниками Національного Датку, або жертводавцями і мають в УНСФонді свої адреси.

5. Видавати реґулярно „Вісті УККА", щоб частіше та подрібніше інформувати широкий український загал про заплановані акції та проароблену роботу.

6. Дати змогу платникам Національного Датку й жертводавцям означити організацію, якій належить приписати в кредит жертвенність із титулу членства, щоб можна було ширшому загалові представити, які організації підтримують своїм членством Український Народний Фонд, а в зв'язку з тим і працю УККА. В тій цілі видати друком „Заявки", що після виповнення й підписання дадуть належну орієнтацію.

7. Звернутися знову до всіх центральних організацій і установ, щоб закликали своїх членів і прихильників до сплачування Національного Датку та вплинули на свої місцеві клітини — Відділи, щоб виконували свої членські обов'язки супроти Українського Конґресового Комітету, оскільки ще не є членами — зголосилися в члени УККА.

8. Розіслати Відділам УККА та центральним організаціям вкази центральних і місцевих українських організацій, що є членами УККА, подаючи їхні вплати за роки 1950-54 і 1955, 1956, щоб приспішити сплату вкладок за останній рік, чи роки.

9. Запропонувати Відділам УККА, щоб в діловому році уплянували та улаштували такі імпрези, що прибуток з них причинився б значно до зросту Українського Народного Фонду. Така пожертва була б датком місцевої української громади на Український Народний Фонд, не враховуючи до того Національні Датки чи пожертви окремих громадян. В тій цілі визначено 5 катеґорій: $1000, $500, $200, $100, $50 (деякі Відділи вже приступили до виконання цеї рекомендації і надсилають датки від місцевої громади).

10. Звернутися до Редакцій українських пресових органів з проханням про активну моральну підтримку для справ Українського Народного Фонду.

11. Перевести широко обслідування серед українського громадянства, чому поважна частина працюючих українців та українок відтягається платити Національний Даток бодай 10 долярів на рік, тобто 20 центів тижнево, хоч з другого боку підтверджується солідарність із працею Українського Конґресового Комітету та не бракує загальної свідомости, що фінансовою базою для виконування всієї праці для добра великої української справи і поваги Української Громади в Америці є виключно Український Народний Фонд.

III

Крім того Екзекутива прийняла до відома інформації касира про стан Українського Народного Фонду на початку нового ділового року 1957 і його пропозицію про потребу створити спеціяльну резерву під назвою 'Залізна резерва', про те, що пороблено різні заходи в інтересі покращання прибутків на Український Народний Фонд та що в тій цілі розіслано листи українським громадянам міста Ню Йорку, що залягали з вплатами (від Комітету Об'єднаних Українських Організацій міста Ню Йорку), а від Канцелярії вислано пригадки дальшим українським громадянам, що отримавши Ювілейні Відзнаки, не надіслали Національного Датку за роки 1955, або 1956, а також і таким, що після двох-трьох вплат перестали надсилати Даток, чи навіть пожертву на Український Народний Фонд.

IV

Щоб познайомити платників Національного Датку з важливими нарадами й постановами Річних Зборів Крайової Ради, які взяли під свою увагу всі турботи в справі Українського Народного Фонду — в найближчому виданні „Вістей УККА" буде подано звіт про перебіг Річних Зборів Крайової Ради.

Віримо, що наша спільнота сповнить усе, що обміркували, запропонували й вирішили її повновласні представники — Делеґати на цих зборах.

Ню Йорк, у серпні 1957.

Український Конґресовий Комітет Америки

Успіхи молодої піяністки

Руслана Антонович

Ню Йорк. — Минулого тижня прибула сюди літаком з Европи наша юна — бо всього 18-літня, — концертова піяністка, Руслана Антонович. Вона 4-кратна лавреатка високо ціненого у музичному світі Міжнародного Музичного Конкурсу в Женеві, Швайцарія, в роках 1953, 1954, 1955 і 1956, та окремої Шопенівської нагороди того ж конкурсу в 1954 році. В 1956-ому, ювілейному році в 200-ліття з дня смерти великого композитора В. А. Моцарта, — Руслана Антонович, на святковому відкритті Моцартового року у Відні, в приявності президента Австрії, австрійського уряду, дипломатичного корпусу та інших визначних гостей була удекорована Моцартовою ювілейною медалею посадником австрійської столиці. З цього приводу, як перший посідач Моцартової ювілейної медалі, вона відкрила своїм концертом у Відні Моцартовий 1956 рік, і того ж року закрила його своїм виступом. Медалею Моцарта були декоровані впродовж 1956 Моцартового року ще й інші визначні музики, музичні організації та симфонічні оркестри. З американських оркестр була відзначена Бостонська Симфонічна оркестра, учасниця Моцартових святкувань у Відні. — Крім цих відзначень і диплому з подвійним відзначенням в Музичній академії у Відні, в свому 16-му році життя. — Руслана має за собою ряд концертів у Швайцарії, Франції, Австрії, в телевізії та радіо, між ними декілька концертів в супроводі загально відомої у світі Віденської Симфонічної оркестри.

ПОЛЬСЬКІ КОНТРАСТИ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

тичної точки погляду антиросійськість незрівняно небезпечніша від антисемітизму, бо якщо жиди можуть виїхати з Польщі, росіяни ніколи не перестануть бути нашими наймогутнішими сусідами". Незважаючи на фасаду приязні й солідарности, — пише далі п. Мєрошевський, ненависть до Росії ніколи ще не була в Польщі такою поширеною й загальною, як тепер. Але в рамках Варшавського Пакту польсько-російські відносини неможливо направити. Тільки в умовах нового укладу міжнародних сил, який заступив би Варшавський Пакт, польсько-російські відносини могли б знайти якусь направу...

15 серпня ц. р. почав виходити в Буенос Айресі новий польський великий (на 8 сторінок великого формату) тижневик „Кур'єр Польскі", який у першому ж числі дав п. Мєрошевському відповідь:

„Очевидячки, ненависть, та ще зоологічна, завжди явище принизливе. Але антиросійськість, — вірніше, антисовєтизм — це зовсім щось інше. Автор ствердив, — зрештою, цілком слушно, що антиросійськість (чи антисовєтизм), в Польщі досяг незнаних досі розмірів. Але чи вина в тому поляків? Чи п. Мєрошевський хотів би накликати до християнської любови до гнобителів і катів народу? Порівнювати антиросійськість з антисемітизмом і закликати поляків любити могутнього сусіда, то так, якби закликати німецьких жидів перед війною любити Гітлера і його партію!

„Скасування, чи зміна, Варшавського Пакту тут мало допомогла б. Не було того пакту, — була неволя. Не буде того пакту, — прийде неволя, якщо... Росія залишиться нашим наймогутнішим сусідом. Стан речей змінився б, коли б за сусіда дістали ми українську державу. Ми цілком підтримали б п. Мєрошевського в його заклику про приязнь до Росії — без народів, які вона тяжко поневолює..."

„Польща, в дійсності, країна разючих контрастів" — ствердив на закінчення автор цитованого на початку цієї статті допису, п. Джонс. І має рацію.

С. О.

● **Соль Юрок (Гурок)**, найбільший американський концертовий імпресаріо, вернувся з подорожі до Москви і Варшави, де вів переговори про обміни мистецькими дружинами. Совєти погодилися вислати в турне до Америки т. зв. Большой Балет і Моісєєвський народний балет під умовою, що артистів не піддадуть операції відбивання пальців на пашпортах.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

З літніх імпрез

Поруч Дня УНСоюзу, про який була окрема згадка, різні наші організації і парохії в Шикаґо уладили на протязі літнього сезону свої річні імпрези — пікніки-фестини, дні і т. п.

Започаткувала їх, як і в минулому році, Школа св. Николая Днем Школяра на закінчення шкільного року 2 червня ц. р., що вже по своїй традиції є прилюдним показом для родичів і гостей тих всіх корисних речей-вправ, фізичної справности, співу, музики і подібного, що їх шкільна дітвора набуває у мурах своєї школи. Інсценізація української пісні про „Почаївську Божу Матір" виявила, що ця молодь не забуває також про моменти з історії України. Оркестра школи — гарний набуток, вислід невтомної праці одної із учительок, Сестри Бернарди, ЧСВВ. День відбувся в городі св. Николая.

Черговa імпреза — це День Сумівської Молоді Шикаґо, що 7 липня ц. р. на гарній площі серед лісів у Форест Гілл, далеко поза містом, зібрав тисячі не тільки молоді, але й старших, що прийшли поглянути як працює і бавиться теперішня молодь та нагадати собі колишні, передвоєнні імпрези тут в Шикаґо як і у Рідному Краю. Треба думати, що порівняння не вийшло погано, бо імпреза була вдатною під кожним оглядом. Головним промовцем був гість з Ню Йорку, проф. Іван Вовчук. Побіч вправ і національних танців сумівського доросту та різних гор і забав, відбулися також змагання копаного м'яча між „Крилами" (Шикаґо) і „Львовом" (Клівленд) з вислідом 5:3 в користь 'Крил'.

21 липня ц. р. відбули свої річні пікніки в ліску для того роду літніх забав на півдні Шикаґо Український Відділ АБН та Українська Парохія Рождества св. Марії на півдні Шикаґо, що здвигнула в останньому часі гарний шкільний будинок для цілоденної школи, яку відкриває з початком шкільного року для нашої дітвори.

Найбільша того роду літня імпреза Шикаґо — це День Української Школи, що його вже 7-й рік з черги уладжує парохія св. Николая з доходом на цілоденну Школу св. Николая. Цього ж року відбулась вона 28 липня притягаючи численні маси гостей не тільки з Шикаґо і околиці, але й з подальших місцевостей. Це вже традиційне місце зустрічі громадянства, знайомих, приятелів, свояків, що часами бачуть себе тільки при тій нагоді, раз в рік. Дітвора, молодь і старші мали нагоду знайти відповідні для себе розваги та провести цей день на дозвіллі.

А найбільша в Шикаґо українська православна парохія св. Володимира, що обходила в тому дні також свій церковний празник торжеством церковним, а опісля бенкетом, концертом і забавою, не могла також нарікати на брак заінтересування своїх парохіян, що під проводом свого нового пароха, митроф. протоієрея о. Федора Білецького, що замінив дотеперішнього пароха о. Омеляна Мицика, прибули численно відзначити цей пропам'ятний день своєї парохії.

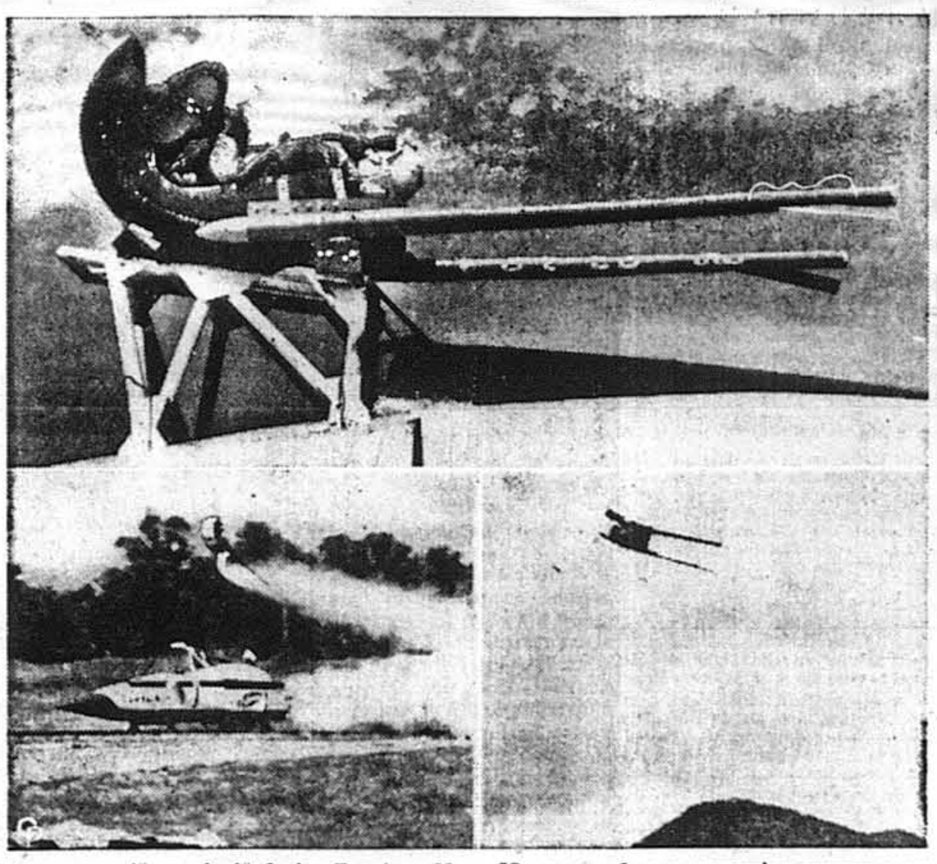
У цьому місяці, 11 серпня, відбули свій річний День Об'єднані Відділи УРСоюзу в Шикаґо, також на площі св. Николая. На ньому бачили ми також членів УНСоюзу, з головним радним Тарасом Шпікулою включно.

Це покищо дотеперішній баланс літніх імпрез організацій і парохій. Кожна з цих імпрез принесла більший або менший прихід, що його вже заздалегідь вкалькульовують у своїх бюджетах організатори для покриття своїх видатків на будову, поправу домів та церковних будинків, на відповідну громадську чи допомогову працю.

В. Н.

● **У Ню Йорку великий шум** наробила заборона директорові міської ради в справах морального здоров'я, д-рові Морісові Ґрінґіллові, виголошувати публічно будь-які заяви у зв'язку з злочинністю молоді. Посадник Ню Йорку Ваґнер розгнівався, вичитавши в часописах, що д-р Ґрінґілл назвав такі три наслідки зросту злочинности молоді для мешканців міста: „безнадійність, безпомічність і страх". Д-р Ґрінґілл, який дістає від міста платню в сумі 20,000 долярів, заявив, що він підпорядковується забороні й мовчатиме, але вважає, що про такого року проблеми краще голосно говорити, ніж їх замовчувати.

ВИПРОБОВУЮТЬ СУПЕРСОНІЧНЕ ВИКИДНЕ СІДЛО

На летунській дослідній базі у Гаррікен Меса, Юта, випробувано останніми тижнями спеціяльне викидне сідло, що його у формі саней, вистрілюють у повітря, як ракету. Вгорі: викидне сідло з манекеном летуна, встановлене для старту на викидальній плятформі. Внизу ліворуч: сідло йде вгору, залишаючи за собою смуги полум'я. Ліворуч: сідло під час лету на висоті 8.000 стіп. У визначений час сідло викидає летуна-манекена, з допомогою спеціяльного автоматичного парашута.

Сенатська комісія затвердила плян допущення до ЗДА 18,655 втікачів

Вашингтон. — Сенатська правнича комісія затвердила деякі компромісові постанови в новому законі про іміграцію, зокрема погодилася на те, щоб допустити до ЗДА 18,655 втікачів зпід комуністичних режимів в Европі й Азії. Для цієї мети мали б бути використані квоти, що залишилися невикористаними в рамцях постанов Акту про допомогу втікачам із 1953 року. На підставі цього затвердження сенатською комісією сподіваються, що Конгрес переведе деякі найконечніші реформи в іміграційному законі ще перед закінченням своєї поточної сесії. Позатим ні Сенат ні Палата Репрезентантів не взяли до уваги інших вимог уряду щодо переведення будьяких основніших реформ у дотеперішніх іміграційних законах. Іміграція до ЗДА має відбутися далі на базі іміграційного закону з 1950 року, який дозволяє на іміграцію до ЗДА 154,657 осіб з різних позаамериканських країх. Розгляданий комісією законопроєкт перейде на вирішення пленарної сесії Сенату ще напротязі цього тижня.

Суд призначив на оборонця Абелеві колишнього співробітника розвідки ЗДА

Ню Йорк. — Суддя бруклинського федерального суду Метью Т. Абруццо, що в його віданні є справа совєтського шпигуна Рудольфа Абеля, погодився затвердити його оборонцем бруклинського адвоката Джеймса Б. Донавана, запропонованого Бруклинською Асоціяцією Адвокатів. Донаван був співробітником Бюра Стратегічної Служби, очолюваного ген. Вільямом Дж. Донованом (не зважаючи на ідентичність прізвищ, вони між собою не споріднені) під час другої світової війни і в 1945 році був асистентом прокуратора у процесі проти воєнних злочинців у Нюрнберзі (Німеччина). Тому, що перший розгляд справи Абеля визначений на 16 вересня ц. р., Донаван матиме не цілий місяць часу, щоб познайомитися із справою і приготовити оборону. Під час пресової конференції, влаштованої Донаваном, він заявив, що боронитиме свого клієнта згідно із своїми найкращими тенденціями і силами. Він підкреслив теж, що у шпигунських справах треба розрізнювати між шпигунами чужих держав, які так, як Абель, виконують свій обов'язок для добра своєї країни, і шпигунами-зрадниками такими, як Алджер Гісс чи Розенберги, які за гроші зраджували чужій державі секретні інформації про оборону і збройні сили своєї батьківщини. На думку Донавана, Абель, як совєтський громадянин і військовик, мусить бути суджений чесно і справедливо, тим більше, що і З'єдинені Держави Америки мають таких людей у подібних загрозливих місіях у багатьох країнах світу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, відбудуться в суботу 24-го серпня 1957 р., в парафіяльній залі — при 74 Герріс Еве., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути, будуть важливі справи до обговорення і полагодження. — Я. Киндерфорський, предс.; І. Кокольський, секр.

✝

З усіма своїми Друзями, Приятелями і Знайомими ділимося сумною вісткою, що прийшла з рідних сторін і розсіяла наші останні сподівання і надії — від катів-душогубів загинули мученицькою смертю

Наші Рідні й Найдорожчі

МАМА й БАБУСЯ

Марія

БАТЬКО й ДІДУСЬ

Давид

За Вічний Спокій Їхніх Душ буде відправлена ПАНАХИДА в українській православній церкві св. Вознесіння — при Гови Евеню і Медісон вул., в м. Пассейку, Ню Джерзі, в неділю, 25-го серпня 1957 р., після Служби Божої, в 11-ій год. дня.

Прошу згадати Їх в своїх молитвах. Просити Всевишнього, щоб послав Їм Вічний Спокій — це все, що ми можемо зробити для Них в цей час.

Тільки свідомість того, що свій тяжкий шлях Вони пройшли чесно, були завжди відданими свому народові і своїй Землі-Україні, були вірними своєї страдниці Церкви Української Автокефальної Православної, і ще наше родинне горе є лише часткою великої трагедії нашого поневоленого народу, є для нас, хоч невеликим заспокоєнням в ці тяжкі дні.

Володимир ДУБНЯК — син

Марія — невістка

Ірина, Всеволод — внуки

ПОДЯКА

Щиро дорогого складаємо щиру подяку Впр. о. Юліянові СЛОНСЬКОМУ і Веч. о. Іванові МОДІ — парохіяльним сотрудникам церкви св. Миколая — при 24-ій вул. у Филаделфії, за відправлення Панахид і похоронних обрядів (24-27 червня 1957 р.)

ПО НАШІЙ НАЙДОРОЖЧІЙ МАТУСІ

бл. п. Леонтині з Голубовських ГОГУЛЬСЬКІЙ

Дякуємо всім тим, хто своєю участю в похоронах віддав останню прислугу Покійній. Дякуємо за вінки і квіти, за пожертви на Службу Божу і за вислови співчуття в нашому горі і смутку.

Зокрема дякуємо п-ву ДЕМЯНЧУКАМ, п-ву Д. і Ст. КУЛЬЧИЦЬКИМ, п-ву Т. МАЦЬКОВИМ з Ньюарку; паням: Н. СТАДНИЦЬКІЙ, О. ГАНДЧУК, І. ШВАБЮК, М. ВАХНЯНИН і Д. ФЕДОРОВИЧ, за їх особливішу поміч.

Похоронному заведенню С. Креденсора, дякуємо за щире і совісне переведення похорону.

Донька — ІРИНА

Син — РОМАН з Родиною

ТАРЗАН, ч. 3920. Заспокоює

— Дякую, старий друже, — сказав з усміхом Івенс. — Я думав, що вона вже мала мене в своїх руках.

Боло промовив до мавполюдини: — Люди неспокійні, ґване. Вони хочуть її судити.

Тарзан негайно звернувся до юрби: — Слухайте мене, вабулійці ... Забудьте про цю дочку гієни; її покарають згідно з законами білої людини. Займіться тепер вибором нового ватажка!

• РОЗШУКИ •

П. д-р СОФІЮ ГОРОШКО просить подати свою адресу її приятелі з Клівленду. Справа пильна.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

✝

Посмертні Згадки

ПАРАНЯ РОСОЛОВСЬКА, довголітня членка С-ва Рожд. Преч. Богородиці, Відд. 36 УНСоюзу, довголітня голова Золотого Хреста, Відд. 17, членка Укр. Ам. Клюбу в Рачестері — померла 4-го серпня 1957 р. Покійна народилася 1892 р., в селі Уїзді, пов. Рогатин, Зах. Україна. Допомагала скитальцям і їх родинам по приїзді до ЗДА. Похорон відбувся у четвер, дня 8-го серпня 1957 р., з власної хати до церкви св. Йосафата, при участі Родини, Сестрицтва, Приятелів, Знайомих, а опісля на цвинтар Interment, Holy Sepulchre Cemetery.

Софія Гунька, секр.

МИХАЙЛО ГУЦАЛЮК, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42 УНСоюзу в Пассейку, Н. Дж., помер 8-го серпня 1957 р. Покійний народився 1890 р. в селі Жеребки-Королівські, пов. Скалат, Зах. Україна. Був добрим членом і щирим громадянином. Полишив у смутку дружину Катерину, доньку Гелену, сестру Магдалену, двох братів і трьох внуків. Похорон відбувся у суботу 10-го серпня, при участі Родини, Членів УНС і Знайомих, з пох. заведення до православної церкви св. Вознесіння, а опісля на кладовище Cedar Lawn Cemetery, Paterson, N. J. — В. И. П!

Петро Головачук, секр.

ГРИГОРІЙ ІВАСЬКІВ, член Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Міш., — помер, дня 10-го серпня 1957 р., на 66-му році життя. Походив зі села Броница, пов. Дрогобич. Зах. Україна. Покійний полишив у глибокому смутку, дружину Олену, двох синів, Григорія і Євгена, дві доньки Анну і Марію і трьох внуків. Похорон відбувся 13-го серпня, з пох. заведення, до церкви св. І. Хрестителя, а опісля на кладовище Holy Sepulchre. — В. И. П!

П. Федик, секр.